



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena**

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,  
doctrina excutitur, scripta recensentur

**Origenes**

**Rothomagi, 1668**

V. Sarabaitae unde dicti.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-25059**

A *lenter quidem in scriptis, ut cum divino David dicam, qui exacerbant: in audacia vero sua destruentur, et altitudo eorum repente decidet.* Dicitur res comprobavit: suffectus enim Sabæ nutu in Iohannis locum Paulus, vir simplex, in Mohachorum cœtum quatuor homines Origeniana lue laborantes non satis peripsecta eorum doctrina admisit: quos inter primas obtinebant Nonnus quidam Palæstinus, non Origenistarum duntaxat, sed Gentilium etiam & Manichæorum erroribus implicatus, & Leontius Byzantius, vel, ut aliis placet, Byzacenus. Hi sub Agapero, quem Novæ Lauræ præesse iusserat Sabas, postquam Paulus solitudinis amans in Arabiam secessit, insaniam suam prodiderunt. Quo comperto Eliæ Hierosolymorum Episcopi, & Sabæ consilio usus Agaperus, ne latius serperet labe, Origenistas Laura confestim exturbavit. Nec impetrare potuerunt illi ab Hierosolymitano Præsule, B qui Eliæ successit, ut in integrum restituerentur: quoad eos Mamas, post Agapeti obitum, Novæ Lauræ rector suscepit, Origenismum quidem in sinu gestantes, sed Sabæ metu animum dissimulantes.

II. Grassantes interea per Palæstinam Samaritani maximis calamitatibus rem Christianam affligerunt. Nihil fecius Iustinianum, ejusque conjugem Theodoram, recens Imperium adeptos confictis calumniis circumvenit vir dignitate illustris, nomine Arsenius, arte veterator ac scycophanta, & Samaritanorum seditionis causam in Christianos refudit. Quibus acceptis Sabam refutandæ calumniæ ad Imperatorem allegat Hierosolymitanus Antistes anno Christi 530. Liberaliter eum excipit Iustinianus, prolixèque omnia defert. Tum vero præ cæteris unum id enixe postulavit Sabas, ut Arii, Nestorij, & Origenis dogmata, quibus Ecclesiæ conturbabatur tranquillitas, de medio tollerentur. Annuit Imperator, & Antonio Afcalonitano, & Zacharia Pellæ Episcopis per literas dedit negotium, ut has profigarent Hæreses, & anathemati subicerent.

III. Sub finem sequentis anni humanis exempto Saba, magnum in Palæstina incrementum Origenismum accepit: huiusmodi enim castigatore expeditus Nonnus, administrans Leontio, non Novam solum Lauram, sed alia etiam hujus Eremiti monasteria hac peste afflavit. Frustra tamen in corrupendo Sucænsi asceterio conatus suos consumpsit, artes illius exfuffante Cyriaco, admirandæ virtutis sene. Igitur ut ad Monasterij hujus regimen allegeretur Petrus Alexandrinus, Origenistica vir addictus sectæ, perfecit Nonnus: verum ut is doctrinam suam explicare cœpit, magno statim omnium consensu dejectus D est. Petrum alium Gracia oriundum, prioris Petri consimilem & partiarium, eiq; à Nonni affectis suffectum, Catholici itidem abdicarunt dignitate, & Cassianum tandem Scythopolitanum, fidei ac morum integritate florentem, monasterij Sucænsis Archimandritam constituerunt. Cyrillum quoque monachum, qui Sabæ vitam literis mandavit, ad eundem Cyriacum literas ferre iussit Iohannes Silentarius, Episcopus, in Sabæ Laura tunc temporis delitescens, Origenistis insensus, quibus enixe ab eo postulabat, ut Nonni ac Leontij, aliorumque Origenistarum, qui Novam Lauram insidebant, confutationem & exilium à Deo impetraret. Respondit Cyriacus prope esse, cum miserrime Nonnus & Leontius essent interituri, reliqui vero ipsorum affecta è Nova Laura expellerentur. Tum sermones hunc inter & Cyrillum de rebus Origenistarum ultro citroque habitos fuisse E narrat Symeon Metaphrastes, à quo Cyriaci vita conscripta est. Circa hoc ipsum tempus aliqua Origenis opuscula Bellator Presbyter in Latinam linguam refundebat.

IV. Res aliquantisper tranquillare videbantur, cum Nonni discipuli Domitianus, & Theodorus, cognomento Alcidas, Ancyranus ille, hic Casarea Cappadociæ creatus Antistes, ad promovendum Origenismum recens adepta potestate abusi sunt. Eorum quippe præsidio confisi Origenistæ non iam per cuniculos, non subdolis ratiocinationibus incautas mentes expugnare tentarunt, sed aperta vi grassantes, armis instructi, quorum animos labefactare non poterant, eorum monasteria funditus diruebant. Et in maximam quoque Sabæ Lauram ea strages incubuisset, nisi via aberrantes in aspera incidissent loca, unde infecta re pedem demum retulerunt. Magnos etiam ex eo sumserunt spiritus, quod Petrum F Hierosolymitanum Episcopum compositis dolis eo perpulerunt, ut in communionem reciperet Petrum Alexandrinum, quem Sucænsis monasterij Præfectura depulsum diximus, & Iohannem cognomento Strongylum. Quo factò tantum Origenistis accessit fiducia, ut jam quaquaversus doctrinam suam, sic tanquam legem, promulgarent: si quos obvios haberent Hierosolymæ monachos orthodoxos, male multantes turpiter eicerent; multos etiam gravissimis suppliciiis excruciant. Quibus ad eos perlatis, qui circa Iordanem sedes posuerant, ad opem focii ferendam cœunt, & in Sabæ Lauram, velut in propugnaculum confugiunt. At illic quoque manu facta advolant Origenistæ, & foribus effractis, Laura potiti, ex orthodoxis complures vulneribus concidunt.

V. Hæc in vita Sabæ narrans Cyrillus, & Origenistarum illorum petulantiam describens, *Quinetiam, inquit, si aliquem ex orthodoxis monachis deprehendissent in sancta civitate, im-*  
c c ij



*plia manu ferientes, & Sabaiten vocantes, illinc eum turpiter expellebant: Sabaiten* intellige, Sabae A  
 sectatorem & discipulum; nisi forte malis legere, *Sarabaiten*. Triplex erat apud Aegyptios  
 monachorum genus, Cœnobarum, Anachoretarum, & Sarabaitarum: Sarabaita pro-  
 prio arbitrio vivebant extra cœnobia, homines avari, hypocritæ, scortatores, gulosi. Disti-  
 videntur à *רבר*, *rebellis, refractarius, contumax*. Meminere illorum Cassianus, Benedictus,  
 Humbertus, Ivo, & alij. Eisdem *Remoth*, h appellatos scribit Hieronymus Epistol. 22. ad  
 Eustoch. cap. 15. Quidam legunt *Remoth*, quam vocem à Græco *ῥηθ* detortam ali-  
 quis fortitan existimaverit. *remoth* hominem vagum atque erronem sonat. Tales au-  
 tem Sarabaita. Cassianus Collat. 18. *Sarabaitas* asserit non contentos Abbatu cura atque imperio  
 gubernari, hoc præcipue procurare, ut absoluti à Seniorum iugo, exercendi voluntates suas, & proce-  
 dendi, vel quod placuerit evagandi, agendique quod libitum fuerit, habeant libertatem. Quid si pro B  
 Remoth legamus *Rehoboth*, à *ררה*, seu *ררהר*, Arabica voce, quæ Monachum sonat.  
 At Isidorus libr. 2. De Offic. Eccles. cap. 15. *Sextum genus est*, inquit, *Monachorum & ipsam*  
*teterimum, atque neglectum, quod per Ananiam & Sapphiram in exordio Ecclesia palliarit, & Apo-*  
*stoli Petri severitate excisum est; quique ab eo quod semetipsos à cœnobiali disciplina sequestrant, suasque*  
*appetunt liberi voluntates, Aegyptiorum lingua Sarabaita, sive Renuita nuncupantur.* *רבר* enim idem  
 sonat ac *Renuita*. Sed tamen non absurde quis conjecerit hoc loco legendum *Rehoboth* quod  
 idem est ac *Rehoboth*, à *ררה*, adeo ut duas monachorum illorum Aegyptiacas appellatio-  
 nes, *Sarabaitas*, & *Rehoboth*, sive *Rehoboth* expresserit: ait enim: *Aegyptiorum lingua Saraba-*  
*ite, sive Rehoboth nuncupantur.* Quæ vox posterior facile recusa est in *Renuita*: unde Odo Clu- C  
 niacensis Collat. 3. *Nos miser non sumus monachi, ut falso nominamur, sed Sarabaita, id est, Renui-*  
*te, qui jugum regularis disciplina tenuimus.* Caterum vocabulum *ררה*, seu *ררהר* quo notatur  
 Monachus oritur ex *ררה*, *contumax, pertinax*: hinc quis fortasse Sarabaitas dictos putet,  
 monachos inquietos, contumaces, & turbulentos; nam eos inter se altercari & contem-  
 dere solitos tradit Hieronymus. Nominatos quidam suspicantur *ררה* *ררהר*, *ררהר* *ררהר*  
*ררהר* *ררהר*, sic enim vocem hanc interpretantur Helychius & Suidas. Promti autem  
 erant in venerem Sarabaita: quapropter ait Humbertus Cardinalis: *Vnde & fornicantes sa-*  
*rabaitas venerantur; sed verisimilius est, quod atulimus priore loco nominis huius verilo-*  
*quium. Vt ut est non præter rationem credi possit, ejusmodi convitio pios & orthodoxos*  
 monachos ab impijs Origenistis fuisse traductos: sed nihil tamen mutamus: nec asserimus D  
 quiequam, sed tantum proponimus. Atque hæc obiter.

VI. Expugnata Sabæ Laura ad Imperatorem Patrum consilio proficiscitur Gelasius D  
 Monasterio præfectus, rerum gestarum summam ad eum perlaturus: verum Theodori Ce-  
 sariensis Episcopi artibus effectum est, ut omnis ad Imperatorem, & ad Constantinopoli-  
 tanum Episcopum aditus ei præcluderetur, & re tandem infecta discederet. Revertentem  
 Amorij, quæ Phrygia vrbs est, mors oppressit. Quibus intellectis, Sabæ Lauram Georgio  
 euidam consecraneo suo regendam committit Theodorus & Domitianus. Orthodoxos  
 ille confestim Laura exigit. At ipse quoque non multo post libidinose ejusdem impuri-  
 tatis convictus Monasterio abigitur, cum paulo ante turpissimo exitu Nonnus vitam elau-  
 sisset. Georgium excepit Cassianus vir sanctis & legitimis disciplinis in Sabæ umbraculis  
 institutus: Cassianum post decem menses defunctum Conon doctrinæ integritate & vir-  
 tute nulli secundus, à quo frequentibus dissidijs afflictus, & prope iam deserta Laura revo-  
 catis Patribus orthodoxis in pristinum splendorem restituta est: cum præsertim profligan-  
 do Origenismo operam suam navaret iisdem temporibus Theodosius apud Palæstinos  
 Cœnobiarcha, qui inter regionum illarum Monachos insigni morum sanctitate magnam  
 fuerat auctoritatem consecutus. Quæ circiter tempestate harum regionum Origenistas  
 collecta ab Euphrasio Antiocheno Præsule Synodus anathemate damnavit; ut narrat  
 Auctor Synodici, quod nuper in Bibliotheca Iuris Canonici recudi curavit eruditissimus  
 & humanissimus Henricus Iustellus, Christophoro patre dignissimus filius. Fractis autem  
 Origenista viribus desiterant ab Orthodoxorum insectatione; multas vero inter se turbas  
 & prælia conciverunt. F

VII. Pelagio S. R. E. Diacono Constantinopolim à Palæstina redeunti comites se ad-  
 junxerunt monachi aliquot Palæstini. Causa hæc proficiscendi fuit. Præcipua quædam ex  
 Origenis libris hæreseon capita excerpserant. Ea Iustiniano offerre, & ut una cum Orige-  
 ne damnarentur, impetrare volebant. Florebat tunc temporis Imperatoris gratia Theo-  
 dorus ille quem dixi, Cæsareæ Cappadociæ Episcopus, acerrimus Origenianæ causæ propu-  
 gnator: cui cum male idcirco vellet Pelagius, Palæstinos monachos Constantinopolim  
 perduxit, & adspulso habens Menam Constantinopolitanum Patriarcham, à Iusti-  
 niano flagitavit, ut eorum postulatis annueret. Rerum Ecclesiasticarum arbitrium ad se  
 deferri gaudens Imperator voti eos compotes fecit, & nomine suo Epistolam ad Menam  
 conferribi iussit, qua Origenis, & Origenianorum dogmatum damnatio continetur. Ope-